

New Hampshire

Department of
Health and Human Services
October 31, 2003

Bilten - Cinjenice

SARS (Teski Akutni Respiratorni Sindrom)

Sta je SARS?

SARS predstavlja skracenicu za Teski Akutni Respiratorni Sindrom, izazvan do sada nepoznatim virusom, prvi puta identifikovan u Guangdong provinciji (Kina), I u Hong Kongu. Od tada se prosirio na desetine zemalja, inficirajuci na stotine ljudi.

Odakle SARS potice?

Dokazi pokazuju da SARS potice iz Kine, ali istraga se I dalje nastavlja do konačnog pronalaska njegovog tacnog porijekala. Naucnici su sada sigurni da je to virus koji je prethodno samo inficirao zivotinje, mutirajući (promijenjeni oblik) u oblik koji djeluje na ljude.

Kakva je to vrsta virusa?

Naucnici smatraju da SARS prouzrokuje corona virus, iz porodice virusa koji izazivaju obični nazeb, prehladu. Centar za kontrolu I prevenciju bolesti (CDC) I druge naucne institucije nedavno su utvrdile tacan sastav, oblik virusa. Mnogi naucnici rade na stvaranju testa I vakcine protiv bolesti.

Koji su simptomi SARS-a?

Sumnjivi slučaj je definisan na osnovu:

- Temperatura veće od 100.4 ° Fahrenheit (38.0° Celsius) I
- Jednog ili vise kliničkih pronađazaka respiratorne bolesti, kao što su kasalj, otezano disanje, modra boja usana ili prstiju zbog nedostatka oksigena I
- Putovanje prvih 10 dana nakon pojave prvih simptoma u područja sa dokumentovanim ili sumnjivim zajednicama prenosiocima SARS-a ili tranzit preko aerodroma u mjestima sa dokumentovanom ili sumnjivim zajednicama prijenosa ili

Blizak kontakt u prvih deset dana nakon pojave simptoma sa osobom koja je sumnjivi SARS slučaj. Bliski kontakta je definisan kao situacija u kojoj se

osoba brine o nekome, zivi ili ima direktni kontakt sa respiratornom sekrecijom i/ili sa tehnostima tijela pacijenta koji spada u sumnjive osobe SARS slučaja .

Mogući slučaj je sumnjiv slučaj sa jednim od nevedenog:

- Rendgenski dokaz pneumonije ili respiratoričnog distresa sindrom
- Stalni pronalasci autopsije sa respiratoričnim distres sindromom.

Kako se SARS prenosi?

Osnovni nacin prenosenja SARS-a je prenosenje putem kapljica, naime osoba koja je oboljela od SARS-a, kasljanjem, kihanjem izbacuje kapljice u zrak I neko drugi putem zraka ih udahne. Jako je moguće da se SARS može prenijeti mnogo dalje putem zraka ili preko zrazenih predmeta.

U cemu je razlika izmedju prenosenja virusa putem kapljica I putem zraka?

Prenosenje putem kapljica se odnosi na prenosenje virusa koji se nalaze u relativno velikim respiratoričnim kapljicama koje ljudi izbacuju kada kaslju ili kisu. Zbog njihove velike velicine kapljice se raspršuju na kraku distancu (obično 3 fita=90 cm ili manje) prije nego sto padnu. Prenosenje kapljica se može desiti direktnim putem, kada druga osoba udahne kapljice putem zraka ili indirektnim putem, kada kapljice padnu na objekte ili na površine (kao što su kvaka na vratima ili telefon) koje su dirnute od strane druge osobe. Najčešći virusi koji izazivaju prehladu se prenose putem kapljica.

Prenosenje putem zraka znači da se virus prenosi putem jako malih respiratoričnih aerosol cestica ili prasino, koju osoba može udahnuti. Male aerosol cestice se mogu dugo zadržati u zraku I putovati na mnogo veće daljine u odnosu na respiratorične kapljice. Na primjer virusi koji se prenose putem zraka su gripa I male boginje.

Koliki je period inkubacije za SARS?

Vremenski period nakon izlaganja virusu do pojave bolesti, traje izmedju 2 I 10 dana, sa prosjekom od 7 dana.

Koliko dugo je osoba sa SARS-om zarazna za druge?

Dosadasnje informacije sugeriraju da su osobe najvjerovatnije zarazne u periodu pojave simptoma kao sto su temperatura ili kasalj. Ali jos uvijek se nezna koliko dugo prije ili poslije pojave simptoma pacijenti sa SARS-om su u mogucnosti da prenesu bolest na druge.

Da li je iko umro od SARS-a?

Otprilike 8% osoba u odnosu na ukupan broj oboljelih od SARS-a je umrlo, zbog toga sto su imali dovoljno jak oblik I / ili su imali oslabljen imuni sistem. Vecina ljudi se oporavi.

Ko je u opasnosti od oboljevanja od SARS-a?

Velika vecina ljudi koja se zarazila SARS-om, zbog bliskog kontakta sa inficiranom osobom, kao sto su oni koji dijele stambeni prostor sa SARS pacijentom I zdravstveni radnici koji nisu postupali po proceduri za kontrolu infekcije u vremenskom periodu pruzanja njege SARS pacijentu.

Da li postoji test na osnovu kojeg se moze saznati tko boluje od SARS-a?

Ne, za sada ne postoji "test" za SARS; Ipak, Centar za Kontrolu I Prevenciju Bolesti (CDC) u kolaboraciji sa Svjetskom Zdravstvenom Organizacijom (WHO) I drugim laboratorijama, su razvila dva istrazivacka testa koja su se pokazala jako obecavajuce u pronalazenju antitijela za novi corona virus. Centar za Kotrolu I Prevenciju bolesti jos uvijek pokusava da ga usavrsi, te omoguci koristenje testa u medjunarodnim labaratorijama kao I u labaratorijama sirom Amerike.

Da li postoji tretman za SARS?

Ne postoji lijek ili specifican tretman, sobzirom da se slucaji razlikuju u simptomima I jacini. Ali se preporucuje davanje pacijentima istog tretman koji se inace koristi za sve one koji su u zajednici stekli ozbiljnu atipicnu pneumoniju nepoznatog uzrocnika. Obuhvatajuci terapiju podrske, kao sto su tecnosti I oksigen I u nekim slucajevima antivirusna terapija.

Sta mogu uraditi da sprijecim dobijanje SARS-a?

Centar za Kontrolu I Prevenciju bolesti (CDC) preporucuje par mjera opreznosti koje osobe mogu primjeniti u prevenciji sirenja SARS-a:

- Redovno pranje ruku sapunom I vrucom vodom ili sa sredstvima za pranje ruku na bazi alkohola;
- Prekrivanje usta prilikom kasljanja, kihanja, te pranje ruku;
- Mogucnost odlaganja svih nepotrebnih putovanja do područja koja su zahvacena SARS-om;
- Izbjegavanje dijeljenja licnog pribora za rucavanje; I
- Posjeta ljekaru u slucaju pojave bilo kojeg simptoma SARS-a.

Ako mislim da sam bio/bila izlozen/a SARS-u, sta trebam da radim?

Ako mislite da vi ili neko u vasoj porodici mozda ima SARS, jako je vazno da se:

- Posavjetujte se sa ljekarom sto prije
- Prekrivajte usta I nos sa maramicom kada kasljete ili kisete. Ako imate hirursku masku, nosite je kada ste u blizini drugih ljudi. Maska moze smanjiti broj iskaslenih kapljica u zrak.

Za specificka pitanja vezana za SARS, nazovite New Hampshire Department of Health and Human Services, Bureau of Communicable Disease Control(Biro za Kontrolu Zaraznih bolesti) na telefon broj: 603-271-4496 il 800-852-3345-4496.Za dodatne informacije , obratite se Centru za Kontrolu I Prevenciju Zaraznih bolesti (CDC) ili na njihov website www.cdc.gov, Svjetska Zdravstvena Organizacija (WHO) ili na njihov website www.who.org , New Hampshire Department of Health and Human Services ili na njihov website www.dhhs.state.nh.us